ش□شی زمانی کوردی … ئاری زێندینی

زمانی کوردی وەکی زمانەکانی دونیا لە کۆن و ئێستادا زمانی کۆمەلێك خەڵك قسەی پێکردووەوکتێب و نوسراوی پێی نووسیوەو بۆ ڕایی کردنی کاروبارەکان ولێکتێگەیشتنی رۆژانە زمانی نوسین و خوێندنە زمانی هەزاران نوسراووکتێبی کوردیە لە ئەدەب و سیاسەت وبواری رۆشنبیری و بواری (میدیا) زمانی میللەتێکی زیاتر لە (40) ملیۆن کەسە کە کوردن بەڵام لەبەر نەبوونی قەوارەیەکی سیاسی وسەربەخۆودەوڵەت نەتوانراوە خزمەتی تەواوی ئەو زمانە بکرێت گەشەی پێبدرێت هەرچەند زۆرریشی خزمەتکراوەوزۆریشی بۆ نوسراوەوگوتراوە بەڵام بەس نیەو دەبێت لەگەڵ قۆناغەکانی سەردەم وپێشکەوتنەکانی پیشەسازی وتەکنەلۆجیا خەمی زمانەکەمان بێت فەرامۆشی نەکەین چونکە هەموو زمانێك لە گەشەکردندایە گەر گەشەی پێبدرێت ! زمانی کوردی سەرباری ئە باروودۆخەی بەسەر کورد داهاتووە ئامانجی هەرە لە پێشینەی داگیرکەران و دوژمنان لە ناوبردنی زمانی کوردی وشێواندنییەتی لە ڕوویی فەرهەنگ و ڕێزمانەوە.

زمانی کوردی زمانێکە (100%) مەرج ورەخساوەوگونجاوەوبێ کێشەوگرفتە بۆ زمانێکی (ستاندارد) بەڵام بڕیاڕویەکدەنگی ورێکەوتنی کوردانەی دەوێت,(قورئان) هەموو عەرەبی یەکخست و زمانەکەشی یەکخست میللەتی کوردیش دەتوانی بە هۆی زمانەوە یەکبخرێت و زمانەکەشی یەکبخرێت وەکو عەرەب (میسری, مەغریبی,عیراقی , خەلیجی) بەڵام یەك زمانی یەکگرتوویان هەیە میللەتی کوردیش دەتوانێت زمانی ئاخاوتن بەگوێرەی ناوچەوشێوەزارەکان وەك لە باکوری کوردستان و رۆژئاوای کوردستان بە شێوەزاری (کورمانجی بادینی) لە رۆژهەڵات و باشوری کوردستان بە شێوەزاری (کورمانجی خواروو سۆرانی) بەڵام بۆ ستاندارکردنی زمانی کوردی هەڵ وهیمەت وئیشی بۆ بکرێت.وەك بیرهێنانەوەیەکی مێژوویش میللەتی کورد تاکو ئێستا لەبەر نەبوونی قەوارەیەك سیاسی سەربەخۆو دەسەڵاتێکی کوردی خەمخۆروسەدلەسەد لە چوارچێوەی(حکومەت , دەوڵەت) هەرچەند لەبەهاری (1991) قەوارەیەکی نیمچە سەربەخۆو لە (2005) دەسەڵاتێکی سیاسی و حکومەتداری دانیپێدانراوە لە باشوری کوردستان ئیشی باش و زۆری بۆ گۆتراوەونوسراوە لە لایەن دەسەڵاتی کوردی و رۆشنبیران بەڵام لە ئاستی پێویست نەبووە پەرژین بووە هەوڵەکان نەك

سەرکەوتوونەبووە بەڵکو یەکنەخراوەوفەرامۆشکراوە نەگەیشتۆتە ئامانج تووشی جۆرێك لە بێ باوەڕی بوونە لە ئاست زمانی کوردی بە تایبەت لەلایەن چینی خوێندەوارورۆشنبیران کە بە زمانێکی بەهێزو سەردەمیانەو زمانی زانستیانەی نازانن! بەڵام هۆزانڤان (قانع) دەبێژێ :

قانع بە زمانی کوردی مەدحی خوای ئەنووسی
تا نەڵێ بەکوردی نەکراوە وەسفی وەهاب

(قانع)ی هەڵبەستڤان بێ متمانەیی وباوەڕبەخۆنەبوون لای تاکی کورد دەڕەوێنێتەوەو زمانی کوردی دەوڵەمەندە بە فەرهەنگ وزاراوەوژیانەوە باوەڕیان بە زمانی کوردی هەبێت. گەر تەماشایی داگیرکەران و دوژمنانی میللەتی کورد بکەین دەبینین لە کۆنەوە تاکو ئێستا یەکەمین هەنگاو بۆ لە ناوبردنی میللەتی کورد لە ڕێی زمانی کوردیەوە بووە زمانی کوردیان شێواندووە زمانی کوردی بە سەربەخۆ دانانێن بە لقێکی زمانی خۆیان دەزانن! نەیانهێشتووە دامودەزگاوچاپەمەنی و گۆڤاروکتێب بەڕێژەی زۆر وەشان بکرێت بخرێتە بەردەست و بە چاو ئەمەش مەبەستیان لە ناوبردنی کەلتووروفەرهەنگی میللەتی کوردە,لە سەرێکیترەوە ئێمەش خۆمان تۆزێك ساویلکەوسادەین دەبێت ئێمەش وەك داگیرکەران و دوژمنان و ناحەزانی میللەتی کورد دەمارگرژیمان هەبێت و توندڕەوبین لە بەر خاتری زمان وکەلتورەکەمان پێویستە بێشەرم بین لە ئاست زمانانی سەردەم ودونیا گرێی خۆبەکەمزانین بکەینەوە.

لە پێناو زیاتر بڵاوکردنەوەوشیاری زیاتر تاوتوێ کردنەوەی ڕادەی پێویستی کوردوهەرێمی کوردستان بۆ زمانێکی ستاندارد با بە بیر خۆمانی بهێنینەوەو بزانین بەشێك لەو دەرەنجامانە ئەرێیانەودەستکەوتانە چین کە وامان لێدەکەن داوابکەین هەرچی زووە پەلە بکرێت لە جێبەجێکردنی ئەو پرۆسەیە, بیگومان هەبوونی زمانێکی ستاندارد لە هەموو لایەنێکی ژیانی تاکی کورد ڕەنگ دەداتەوە لە بەر ئەوەی زمان رۆلێکی بنەڕەتی هەیە لە هەموو بوارێکی مرۆڤ بەتایبەت بواری (خوێندن) لە هەموو وڵاتێك,بۆیە هەبوونی زمانی ستانداردی کوردی تاررادەیەکی باش چارەسەری ڕیکخستنی پڕۆگرامی خوێندن دەکات بە مەش نەوەی داهاتوو هەموویان بەیەك زمان فێردەکرێن و کاریگەری ناوچەیی لەسەریان نامێنێت کاتێك لە قوتابخانە دەخوێنن,هەرئەوپەروەردەکردنە بە زمانی ستاندارد(یەکگرتوو) نەوەیەکی هوشیار یەك هەڵوێست دروست دەکات ئینتیمایی بۆ گەل و نیشتمان و زمان و خاکی خۆی زۆر پێ گرنگترە لە ناوچەگەری و

عەشیرەتگەری, بۆیە لەم سەردەمەی جەنجاڵی و تەکنۆلۆجیا جیهان پێویستمان بە رادیکالیەت و گۆڕانی ڕیشەیی, (شۆڕشی زمانی کوردی)بەرپاکەین چەند چارەسەروپێشنیار ببنە دروشم و هەنگاوی سەرەتا بۆ زمانی کوردی بەرامبەر ناحەزانی زمانی کوردی و داگیرکەران و لە ئاست ئەو پیشکەوتنانەی جیهان دەستەوەستان نەبین, لەوانە:

1-گرینگیدان بە شێوەزاری(کورمانجی بادینی , خوارووی سۆرانی) هەمووی هەوڵێك بۆ نزیکبوونەوەیان.

2 -وەرگێڕانی بابەتی زانستی بۆ قوتابیانی زانکۆوپەیمانگەکان.

3- ئاسایە تیکە ڵکردنی وشەوزاراوەی بیانی وجیهانی بە کارهێنانی لە ئاخافتن ونوسین وەك زمانێکی سەردەم و هاوچەرخ خۆی بناسێنێ.

4- (میدیا , راگەیاندن) کاریگەری و رۆلی سەرەکی دبینێت بۆ بڵاوکردنەوەی زمانی رۆژانەووشەوزاراوەی نوێ وسەردەم, زمانێکی ڕەسەن و ستاندارد بە گوێی تاکی کورد بچرپێنێت .

5- نەهێشتنی دیاردەی ناوی بیانی و عەرەبی بە بیانوویی موسلمانیەتی و ئیسلامەتی و ئەو میللەت ووڵاتانەی دراوسێی کوردستانن.

6-بڵاوکردنەوەی بەرهەمی گەورە رۆشنبیران و نوسەرانی کورد لە ناوەودەرەوەی کوردستان.

7- لەسەردەمی ئێستادا بە هۆی بوونی زۆری مۆبایل وئەنتەرنێتەوە لە (سۆسیال میدیاوماس میدیا) کانەوە هەوڵبدرێت زمانی تایبەت و زمانی کۆڵان و زمانی هاوڕێیەتی (sms،مۆبایل) زمانی ڕەسەنی کوردی نەشێوێنن.

8-پێویستە سیاسەتمەداروڕۆشنبیران لە کۆڕوکۆبوونەوەکان بە باوەڕبەخۆبوونەوە بە زمانی کوردی قسە بکەن و لێدوان بدەن.

9- پەروەردەوفێرکردن بە زمانێکی ڕەسەن و ستاندارد پەیڕەوبکرێت واتە لە قوتابخانەوە فێربکرێت.

10- دەمارگرژی و خەمخۆری وشانازیمان بۆ زمانەکەمان هەبێت وەك میللەتانی جیهان.

11- هەرچی لافیتەونووسینی سەردوکان ودیوارەکان و تەنانەت پیت ووشەوزاراوەو لۆگۆونیشانە بە زمان و ڕێنووسی کوردی بێت.

12- گرنگیدان بە پیشەسازی و بازرگانی , هەروەها لە ڕووی هونەروسینەماوە زمانەکەی خۆمان بناسێنین بە جیهان.

13- ئاوەدانکردنەوەی لادێکان (گوند) گرنگی پێدانیان کەچیتر خەڵك ئەوەندە بۆ شار کۆچ نەکات چونکە (لادێ وگوند) بناغەی زمانەوِ ڕەسەنە دواتر لە شار گەشە دەکات.

14- لە راگەیاندنکاران(میدیاوان) شارەزایی باشی زمانی کوردیان هەبێت.

15-ئامادەکردن وبڵاوکردنەوەی نامیلکەوفەرهەنگێك (قاموس) تایبەت بە وشە وزاراوەی رەسەنی کوردی لە شوێنە گشتیەکان وداموودەزگا رسمی و حکومیەکان تا هەموو تاکێك ئاشناو مێشکی زاخاو بێت بەکاریبهێنێت لە رۆژانە.

16-داتاشین ودروستکردن و ئامادەکردنی وشە و زاراوەی کوردی بۆ ئەو کەلوپەل و ئامێرانەی کە زانست و تەکنەلۆجیا بەر هەمی دەهێنێت.

17- هاندان وهۆشیارکردنەوەی (کوردانی تاڕاوگە) بۆ بە کارهێنان و لە بیر نەکردنی زمانی کوردی دایك.

18-هەموو هەوڵێکی (مادی و مەعنەوی) بەگەڕبخرێت بۆ بڵاوکرنەوەی ڕۆشنیری وکەلتوری کوردی لە چوارچێوەی گۆڤارورۆژنامەوکتێب و نامیلکە لە دەرەوەی وڵات بە زمانی کوردی دایك زمانێکی ستاندارد.

19-(بەشی کوردی) لە زانکۆوپەیمانگەکان بوارولق و بەشەکان فراوانتربکرێت راستەوخۆ لە خزمەتکردنی زانستی زمانی کوردی بێت.

20-سوود وەرگرتن لە هەموو شێوەزارو دیالێکتەکانی زمانی کوردی.